

SKADEDYR I VINTERRAPS UNDER BLOMSTRING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Under blomstringen kan der være behov for at bekæmpe skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Ved kraftige angreb er der behov for flere behandlinger.

SKULPESNUDEBILLER

Skulpesnudebillerne søger ind i vinterrapsmarkerne fra begyndende blomstring. Hver larve æder 3-5 frø. Ofte optræder der kun 1 larve pr. skulpe. Angreb får skulperne til at nødmodne og blive angrebet af sekundære svampe. Skulpesnudebillerne skader også ved at skabe indfaldsveje for skulpegalmyg, der dog ved egen hjælp kan lægge æg i skulper under ca. 2 cm.

SKULPEGALMYG

Forventet flyvetidspunkt for skulpegalmyg (oftest under blomstring) kan følges via en temperaturmodel på www.landbrugsinfo.dk/regnet. Opsummeringen starter 1. april. Modellen kan fastlægge tidspunktet for forekomst af skulpegalmyg, men siger desværre ikke noget om angrebsstyrken.

Ved angreb af skulpegalmyg optræder der altid mange larver pr. skulpe, og skulperne springer op ved angreb. Skulpegalmyg er derfor mere tabsvoldende end skulpesnudebiller, fordi alle frø i skulpen tabes ved angreb.

Angreb af skulpegalmyg er altid værst i randen af marken i de yderste 3-4 meter, fordi skulpegalmyggene overvintrer i nabomarker, hvor der var raps året før, og skulpegalmyg er dårlige flyvere og har en kort levetid.

BEKÆMPELSE AF SKULPESNUDEBILLER OG

SKULPEGALMYG

Skulpesnudebiller anbefales bekæmpet under blomstring ved 1-2 skulpesnudebille pr. plante. Tærsklen blev nedsat i 2016 ud fra en teoretisk beregning af snudebillernes skadevirkning. Skulpesnudebillerne falder tit af, når planterne berøres, så ryst evt. planterne ned i en bakke el.lign.

Der findes ingen hjælpemidler til at fastlægge behovet for bekæmpelse af skulpegalmyg, og det er et stort problem. Galmyggene er kun 1-2 mm og kan ikke skelnes fra andre insekter i marken. Der er en vis sammenhæng mellem angreb året før i nabomarker med vinterraps og angreb i indeværende års rapsmark.

Bekæmpelse af skulpegalmyg kan være aktuel, hvis man har erfaring for mere udbredte angreb i vinterraps på ejendommen (mange gule og visne opspringende skulper). Her foretages en bekæmpelse i hele marken ved begyndende flyvning af skulpegalmyg. I andre marker kan evt. foretages en randbehandling.

Hver generation af skulpegalmyg optræder i en periode på omkring 3-4 uger. Er første generation skulpegalmyg bekæmpet tilfredsstillende, er der ikke behov for bekæmpelse af anden generation ca. 4 uger senere.

Ved kraftige angreb af skulpesnudebiller og/eller skulpegalmyg kan der være behov for flere behandlinger, fordi virkningstiden af en behandling kun er omkring 5-6 dage. Under blomstring kommer der nemlig løbende nye skulper frem, som hurtigt står ubeskyttet ved sprøjtning med kontaktmidler. Virkningstiden med systemiske midler (Biscaya) er ikke nævneværdigt længere. Der kan derfor ved kraftige angreb være behov for måske 3 behandlinger.

ANBEFALEDE MIDLER OG DOSER

I tabel 1 ses en oversigt over normaldoser og anbefalede doser for godkendte midler i raps. Biscaya er ikke godkendt mod skulpegalmyg. Firmaet oplyser dog, at midlet har god effekt mod skulpegalmyg.

Der findes kun få forsøg med nedsatte doser mod skadedyr i raps, og i forsøgene har der oftest været relativ svage angreb. Vær opmærksom på, at normaldosis af Fastac 50 mod skadedyr i raps efter revurderingen er nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, dvs. til 60 procent dosis, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis for dette middel. Det anbefales heller ikke at reducere dosis af Mavrik/Mavrik Vita. Godkendelsen for Mavrik blev i 2016 udvidet til også at omfatte skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Effekten af Mavrik er dog ikke så godt belyst, og der bliver i 2017 derfor udført forsøg med skadedyrsbekæmpelse i vinterraps.

Mavrik Vita er en ny formulering af Mavrik 2F med samme indhold af aktivstof. Firmaet oplyser, at effekten af Mavrik Vita og Mavrik 2F ligger på samme niveau, men Mavrik Vita er mere blandbar med Solubor og andre mikronæringsstoffer

I Tyskland er der flere steder fundet resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider, og

Biscaya anbefales disse steder mod skulpesnudebiller. I Danmark er der ikke pt. fundet resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider. Der er kun testet biller fra 7 marker, men pt. vurderes der at være god effekt af pyrethroider mod skulpesnudebiller de fleste steder. En dårlig effekt skyldes typisk, at der ved kraftige og langvarige angreb kun er udført en enkelt behandling, som kun virker en lille uge.

For at forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller mod pyrethroider er det vigtigt kun at bekæmpe ved behov.

Tabel 1. Doser for godkendte skadedyrsmidler i raps.

					Bis- caya			
Normaldosis skulpesnudebiller	0,15	0,3	0,15	0,2 **	0,3	0,25	0,05	0,06
Normaldosis skulpegalmøg	0,15	0,3	0,15	0,2 **	-***	0,25	0,05	0,06
Anbefalet dosis	0,15*	0,2	0,1	0,2 **	0,2	0,15	0,03	0,04
Max. antal behandlinger pr. vækstsæson i raps	2	3	1	2	1	1	1	3
Pris, kr. pr. normaldosis (inkl. ny afgift, ekskl. moms)	96	143	143	120	140	Udgået af handelen	Udgået af handelen	Udgået af handelen

* Normaldosis er efter revurderingen nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis af dette middel. ** Effekten af Mavrik er mindre godt belyst. *** Se tekst.

HENSYN TIL BIER

Pyrethroider må over blomstrende planter kun udbringes uden for biernes flyvetid, dvs. i perioden ca. kl. 21-03 (sommertid) - tjek altid marken for bier, før en bekæmpelse foretages. Af de viste midler i tabel 1 må kun Biscaya og Mavrik udsprøjtes hele døgnet, da de er uden bimærke.

GLIMMERBØSSER

Ved begyndende blomstring er bekæmpelse af glimmerbøsser oftest ikke længere aktuel. Se yderligere om bekæmpelse af glimmerbøsser i plantenyt Bekæmpelse af glimmerbøsser.

Billede 1. Skulpesnudebille i rapsblomst på den nyudviklede skulpe. Hvis der sprøjtes på knoppen, vil skulpen være ubehandlet, når blomsten efterfølgende springer ud.

Billede 2. Angreb efter skulpesnudebilens larve. Der er trængt vand ind gennem larvens udgangshul (kan skimtes i baggrunden), som har medført angreb af sekundære svampe. Der optræder ved angreb oftest 1 larve pr. skulpe. Larverne har et brunt hoved.

Billede 3. Gule skulper grundet angreb af skulpegalmyg. Skulperne springer senere op, hvorved alle frø tabes.

Billede 4. Larver af skulpegalmyg i skulpe. Larverne er lemmeløse. Der optræder ved angreb mange larver pr. skulpe.